

BUDGETÄSKANDE 2020-2021

Stadsbyggnadsnämnden (förslag 2019-02-06)

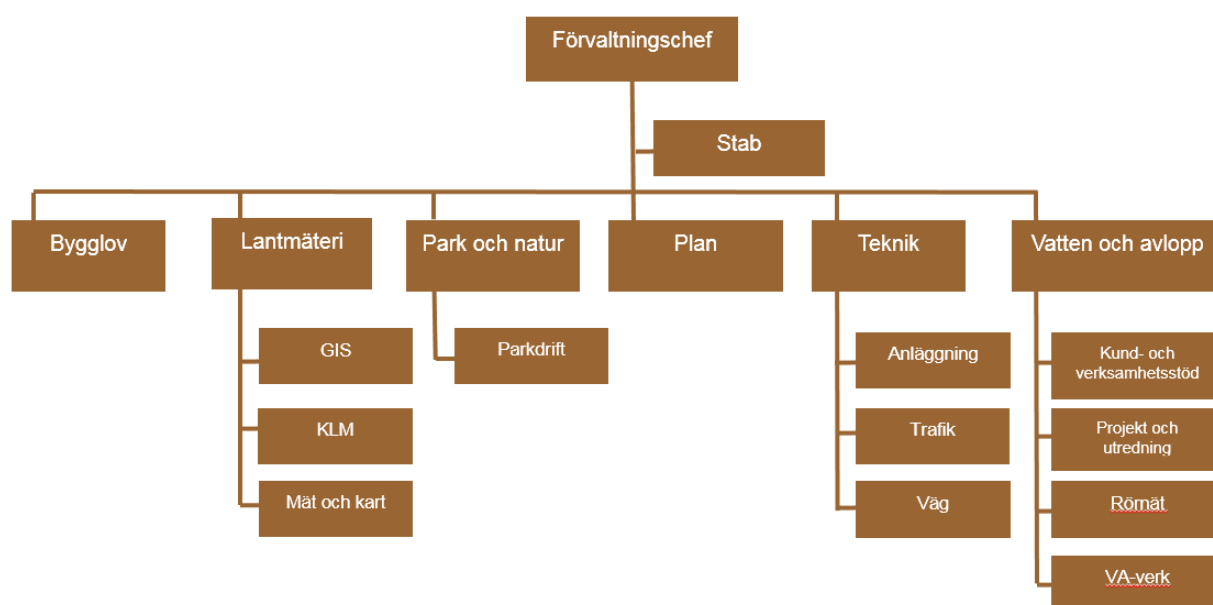

1. Inledning

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för de kommunala verksamheterna inom detaljplanering, bygglovshantering samt mätning och kartframställning. Nämnden ansvarar för kommunens vägar, parker, vatten- och avloppsverksamhet, är kommunens myndighet i trafikfrågor och hamnfrågor samt myndighet för adresshantering och lägenhetsregister. I nämndens verksamhet ingår även Kommunal Lantmäterimyndighet (KLM).

Stadsbyggnadsförvaltningen består av förvaltningschef med stab samt avdelningarna bygglov, lantmäteri, park och natur, plan, teknik samt vatten och avlopp (VA). Totalt arbetar 185 personer inom förvaltningen. Respektive avdelning är en egen resultatenhet där avdelningschefen har ett helhetsansvar för avdelningens budget, resultat och personal. Inom avdelningarna lantmäteri, park och natur, teknik samt vatten och avlopp finns underliggande enheter med ansvariga enhetschefer. Under avdelningarna bygglov och plan finns gruppindelning i team med ansvarig teamledare.

Organisationen ser ut som följande:

Inom staben finns specialister och olika funktioner som har i uppgift att stötta förvaltningschefen i ledning och styrning av förvaltningen, bidra till att säkerställa att förvaltningens avdelningar drivs utifrån ett helhetsperspektiv och med hög effektivitet. Funktionerna (totalt 6 anställda) inom staben är;

- Verksamhetscontroller med fokus på verksamhetsutveckling, verksamhetsplanering och uppföljning.
- Administration för stöd i ledning- och styrning,
- Nämndsekretariat och registratur
- Arkiv och dokumenthantering.
- Förvaltningsledning IT samt IT-strateg.
- Stadsarkitekt med fokus på gestaltungsfrågor.

Som stöd för förvaltningen finns även resurser som är anställda på kommunstyrelseförvaltningen, men köps in och fungerar som ”partners” till förvaltningen. Dessa är totalt fyra resurser inom områdena;

- Kommunikation
- HR
- Ekonomiredovisning

2. Omvärldsanalys

Stadsbyggnadsförvaltningen har ett brett uppdrag med stark påverkan både på och av kommunens samtliga verksamhetsområden. Det tar tid att planera och bygga både bostäder och infrastruktur, därför gäller det att ha framförhållning och vara proaktiv i både planering och beslutsfattande. Liksom andra verksamheter inom kommunen påverkas samhällsbyggnadsfrågorna av både globala, regionala och lokala trender och tendenser i samhället. De övergripande samhällstrenderna som vi bedömer mest påverkar samhällsbyggnadsfrågorna i Haninge kommun är;

- Den pågående **urbaniseringen** som leder till förtätning och snabb tillväxt,
- **Digitaliseringen och automatisering** som ändrar förutsättningarna i samhällsbyggandet och i planering- och förvaltning av den fysiska miljön, samt
- Behovet av att hantera viktiga miljöfrågor såsom **klimatförändringar och biologisk mångfald**.

Urbaniseringen - Befolkningsutvecklingen visar på en fortsatt kraftig tillväxt i storstadsregionerna och efterfrågan på bostäder i kollektivtrafiknära lägen är fortsatt stark. Vi kan förvänta oss en fortsatt hög befolkningstillväxt i Haninge då Haninge har ett strategiskt geografiskt läge på Södertörn. Det innebär att förtätning även framöver kommer att vara viktigt. En förtätning i kombination med klimatförändringar, ett åldrande ledningsnät, stopp för mer utsläpp till Drevviken etc. ställer samtidigt ökade krav på att grönytor behöver bevaras eller nyanläggas och utformas så att de kan ta emot eller fördröja dagvatten.

En tätare stadsplanering innebär också att nyttjandet av mark måste optimeras och i vissa fall samnyttjas. Exempelvis kan det vara svårare att bygga skolor och förskolor med "standardutförande" avseende både

byggnader och utemiljöer och nya kreativa lösningar med exempelvis samordning med och samnyttjande av parker och allmän plats kan vara nödvändiga. Även nya tekniska lösningar och ny utrustning/nya maskiner kan komma att krävas för drift och underhåll av gator och allmän platsmark i den mer täta staden. Förtätning skapar även möjligheter utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv då man med en lyckad planering kan lyfta socioekonomiskt svagare områden. Social hållbarhet kräver att hänsyn tas till integration, jämställdhets och mångfaldsfrågor i planering och byggande. Gestaltning och utformning av den offentliga miljön är viktiga frågor som diskuteras i ett allt bredare sammanhang.

Digitaliseringen och automatiseringen har bland annat redan gett oss nya kommunikationskanaler och skapar möjligheter för människor att delta i och påverka planeringsprocessen bl.a. genom sociala medier, webbplatser för diskussioner och opinionsbildning etc. Digitaliseringen är samhällsomvälvande och kommer att ställa helt andra/nya krav, men också skapa möjligheter i samhällsbyggnadsprocessen.

Lantmäteriet ska på uppdrag av regeringen, i nära samarbete med Boverket, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och länsstyrelserna, verka för Digitalt först – för en smartare samhällsbyggnadsprocess och se till att kommuner, byggherrar, företag och andra intressenter får tillgång till en samordnad digital samhällsbyggnadsprocess, i syfte att göra det snabbare, enklare och billigare att planera för nya bostäder. Arbetet pågår och fokus de närmaste åren bör, enligt Lantmäteriet, vara på informationsförsörjningen kring detaljplaneprocessen, där flest informationsmängder nyttjas.

Behovet av att hantera **klimatförändringar** och hotet mot den **biologiska mångfalden** innebär att miljömässigt hållbara lösningar alltid måste eftersträvas i samhällsplaneringen. Stadsbyggandet ska inkludera lösningar

som kan hantera både förändringar i klimatet som exempelvis mycket stora nederbördsmängder och längre perioder med torra och därmed stor risk för vattenbrist. Stadsbyggandet måste även ske med målet att kraftigt minska koldioxidutsläpp vilket förutsätter att energiförsörjning och resor och transporter är hållbara. Även biologisk mångfald och ekosystemtjänster är grundläggande förutsättningar för vår överlevnad och välfärd. Städer påverkar den biologiska mångfalden direkt via urbaniseringens effekter. I den hållbara staden är ekosystemtjänster både i och utanför stadskärnan en nyckeltillgång. Exempelvis ger urban grönska och vatten mycket positiva effekter på biologisk mångfald men även på klimatreglering och inte minst på folkhälsa och livskvalitet.

Andra viktiga händelser som påverkar samhällsbyggnadssektorn är att det i princip i alla kommuner vid sidan om ett stort investeringsbehov finns ett stort underhålls- och reinvesteringsbehov. De stora utbyggnaderna av anläggningar och infrastruktur på 60- och 70-talet behöver renoveras och uppgraderas. Det ökar konkurrensen om både kompetens och resurser ytterligare.

3. Investeringsbudget

Stadsbyggnadsförvaltningens investeringsbehov ökar i takt med kommunens utbyggnadsplaner och de krav på underhåll och förnyelse som ställs på befintliga anläggningar.

För 2020 ökar framförallt investeringstakten för VA-verksamheten.

Förnyelsetakten för ledningsnätet för att säkra god leverans av vatten och säkra framtida avloppshanteringen och minska driftstörningar kräver ökad investeringsram. Nya områden som Vega och förtätning och kapacitetsökning i centrala Haninge m.fl. belastar också VA-avdelningens driftbudget med ökade kapitalkostnader som ska finansieras inom VA-kollektivet med en jämn taxeökning över tid. De största investeringarna år 2020 är VA-ledningsförnyelse, inloppspumpstation, Fors reningsverk samt utbyggnad huvudvattenledningar och uppgår tillsammans på 110 mnkr och totalt 146 mnkr inom området förnyelse och ombyggnad. Sedan tillkommer utbyggnad av överföringsledningar samt ledningar inom detaljplanerade områden som Dalarö, Tungelsta och Vendelsö för år 2020 sammanlagt med 31 mnkr.

Övriga avdelningar inom förvaltningen har ett investeringsbehov på 48,8 mnkr för år 2020 och omfattar projekt som digitalisering inom bygglov, plan

och lantmäteri, park- och lekplatsupprustning, inköp av tunga fordon, trafiksäkerhetsinvesteringar och broupprustning samt belysningsprojekt mm.

Verksamhet	Behov 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
BYGGLOV	200	45	200	200	200	200
LANTMÄTERI	2 500	556	2 500	0	1 600	800
PARK OCH NATUR	7 000	523	7 000	4 500	6 500	4 500
TEKNIK - FORDON / VERKSTAD	6 000	992	6 000	6 000	6 000	7 000
TEKNIK - TRAFIK	10 000	558	10 000	10 000	11 200	11 200
TEKNIK - VÄG	18 100	1 607	18 300	18 300	18 300	18 300
ÖVRIGT FÖRVALTNINGSLEDN.	5 000	264	5 000	0	0	0
Delsumma:	48 800	4 546	49 000	39 000	43 800	42 000

Verksamhet	Äskning 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
VA - FÖRNYELSE, OMBYGGNAD	146 000	6 645	129 000	144 000	159 000	146 000
VA - UTBYGGNAD*	31 000	1 318	41 000	50 000	61 000	56 000
Delsumma:	177 000	7 963	170 000	194 000	220 000	202 000

TOTALT	Äskning 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
BYGGLOV, LANTMÄTERI, PARK OCH NATUR, PLAN, TEKNIK	48 800	4 546	49 000	39 000	43 800	42 000
VA	177 000	7 963	170 000	194 000	220 000	202 000
Totalsumma:	225 800	12 508	219 000	233 000	263 800	244 000

Se vidare respektive avdelnings investeringsbilaga.

Stadsbyggnadsförvaltning ansvarar för markskötseln vid kommunens fastigheter, t.ex. skolor, förskolor och äldreboenden. Förvaltningen tar fram en flerårig investeringsplan för Tornberget. Nedan följer det sammanställda behovet för år 2020 samt plan för åren 2021-2024.

Verksamhet	Behov 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Fastighetsmark - park	6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Fastighetsmark - teknik	5 600	5 600	5 600	5 600	5 600
Fastighetsmark - VA	4 400	4 400	4 400	4 400	4 400
Totalsumma:	16 500	16 500	16 500	16 500	16 500

Investeringsunderlag till Tornberget, se vidare bilagor respektive avd.

4. Driftbudget

Förvaltningen har fått en preliminär ramuppräknning på 3 700 tkr med anledning av ökad befolkning. Ramuppräknningen ska finansiera kostnaden för tillkommande ytor såsom markskötsel vid nya fastigheter, lekplatser, allmänna platser samt vid gång- och cykelvägar. Den ska också ge täckning för kapitalkostnadsökningar och eventuella kvalitetshöjande åtgärder.

En generell ramökning har föreslagits med 600 tkr för att täcka pris- och löneökningar, som enligt SKL beräknas till 3,1 procent, vilket motsvarar 4 650 tkr, vilket innebär ett direkt effektiviseringsåtagande på 4 050 tkr.

Delar av förvaltningens budget är intäktsfinansierad. Kommunfullmäktige beslutar om taxan och en viktig utgångspunkt för arbetet med taxeunderlagen är att handläggningskostnaden täcks. Intäktssidan bedöms därmed kunna öka för att kunna täcka eventuella kostnadsökningar inom vissa delar av verksamheten.

Nedan beskrivs de olika verksamhetsdelarnas volymförändringar, lokalbehov, behov av kapitalkostnadstäckning för gjorda och kommande investeringar, personalsituation, effektiviseringar, samordningsförslag samt övriga förändringar som kan komma att påverka driftsbudgeten.

4.1 Volymförändringar

Byggkonjunkturen har mattats av vilket påverkar bygglovsavdelningen genom en lägre ärendeingång, men även karaktären på ärendena, som blir mindre komplexa och därmed ger lägre intäkter. Vid årsskiftet 2018/2019 sker förändringar i plan- och bygglagen (PBL) som kommer innebära att avgiften rabatteras vid lång handläggning. Det kan komma att påverka bygglovsavdelningens intäkter.

Lantmäteriavdelningen påverkas också av en avmattad konjunktur genom en lägre ärendeingång. Inom nybyggnadskartor, husutstakningar och lägeskontroller ger en nedgång snabba konsekvenser, då dessa har korta handläggningstider och därmed en låg ärendebalans.

Vad det gäller kommunala lantmäterimyndigheten (KLM) har ingen nedgång ännu märkts av och påverkan vid en eventuell nedgång är inte lika snabb, då lantmäteriförrättningar har längre handläggningstider och en ärendebalans motsvarande ca ett års arbete.

Under 2020 utökas parkavdelningens skötselåtagande med parkytor, naturmark, lekplatser, trädalléer och städning i Vega, Haningeterrassen och Albyberg, vilket medför ökade skötselkostnader. På fastighetsmark tillkommer två nya förskolor som beräknas kunna finansieras i befintlig ram. Under 2021 tillkommer skötsel i Albyberg.

Utbyggnaden av Vega, Haningeterrassen, Örnensväg och Hermanstorp medför ökade driftskostnader för teknikavdelningen år 2020 och 2021. Haninges VA-anläggningar börjar bli äldre och behovet av förnyelse ökar. Därför prioriteras förnyelsearbete i syfte att förbättra verksamhetens planering och ge ett gott underlag för en robust och långsiktig VA-anläggning, vilket ska resultera i en sund ekonomisk utveckling med en jämn taxeutveckling.

Sammanställning ökat behov år 2020:

Prio	Avd	Objekt	Typ	2020
1	Park o natur	Vega, Albyberg H-terassen	Tillkommandeytor	1 500
2	Teknik	Vega, H-terassen, Örnens väg, Hermanstorp	Tillkommandeytor	1 400
3	Park o natur	Parkupprustning enl parkplan	Kapitalkostnad	106
4	Teknik	Utbyggnad enligt cykelplan/ busshållplatser	Kapitalkostnad	424
5	Teknik	Upprustning / utbytebroar	Kapitalkostnad	500
6	Teknik	Båtbryggor	Kapitalkostnad	552
7	Lantmäteri	3D stadsmodell investering	Kapitalkostnad	223
8	Park o natur	Lekplatsupprustning, kapitalkostnad	Kapitalkostnad	145
9	VA	Utökad avfallsansvar	Kvalitetshöjande	500
10	Teknik	Belägningsprogram utökad	Kvalitetshöjande	1 000
11	Lantmäteri	Web-GIS(komuncentral finansiering)	Kvalitetshöjande	1 100
12	Lantmäteri	Öppen gedata kostnadsfritt i komunen	Kvalitetshöjande	1 400
		Pris- och löneökning enl SKL 3,1 %		4 650
			Totalt:	13 500

4.2 Lokaler

Det finns behov att öka antalet kontorsplatser på såväl Anläggavägen som i kommunhuset för att få plats till ett ökat antal medarbetare och för att möta behovet av en fysisk närhet till såväl driftsorganisationen som kollegorna i kommunhuset. Moderna och ändamålsenliga arbetsplatser, med en kombination av fasta och flexibla platser samt utökad antal möteslokaler, kan vara lösningen.

Under 2019 kommer flertalet nya arbetsplatser att tillgängliggöras för stadsbyggnadsförvaltningen i kommunhuset. Viss verksamhetsanpassning kommer att behöva genomföras och diskussion om flexrumsalternativ kan komma att bli aktuell efter genomförd utvärdering av planavdelningens flexrum.

Ett samlat helhetsgrepp behöver tas på såväl Anläggavägen som på Fors avloppsreningsverk för att få optimerade lokaler för driftverksamheten gällande verkstäder, lagerlokaler, omklädningsrum och garageplatser för arbetsfordon.

Personalutrymmena i Håga är i så dåligt skick att de behöver rivas av arbetsmiljöskäl. Projektet har blivit mer omfattande än det ursprungliga förslaget med enkla baracker. Investeringen som genomförs 2019 medför ökade lokalkostnader, som finns i parkavdelningens budgetram.

4.3 Kapitalkostnader

En fortsatt hög investeringstakt innebär att kapitalkostnaderna ökar för varje år, kostnader som sedan läggs på driftbudgeten. En ramuppräknings i

motsvarande grad behövs för att kapitalkostnaderna inte i längden ska urholka driftsbudgeten.

För år 2020 innebär budgeterad investeringsvolym år 2019 exklusive VA en ökad kostnad inom driftbudgeten på 4,5 mnkr. Beaktat att räntenivån högst sannolikt kommer att gå upp framöver ökar denna kostnadsbelastning ytterligare med tiden. En fortsatt ambitiös utvecklingstakt gör att kapitalkostnaderna ackumuleras.

Saknas garantier för kompensation för kommande kapitalkostnader, minskar möjligheterna till investeringssatsningar eftersom kommande driftbudget påverkas negativt.

Digitalisering av bygglov fortsätter under 2019 och 2020 med digitalt arkiv samt vidareutvecklade av e-tjänster. Budgeterade belopp finansieras i befintlig ram.

Under 2020 kommer lantmäteriafdelningen investera i en ny webbkarta, fortsatt investering i kommunens 3D-modell ihop med planavdelningen, och flygfotografering och framställande av ortofoto för hela kommunen i samarbete med GIS-samverkan Södertörn. Detta kommer att leda till ökade kapitalkostnaderna om ca 557 tkr totalt, varav 223 tkr för 3D-modell begärs som kapitalkostnadstäckning för år 2020 och övrig del finansieras i befintlig budget.

Enligt den fastställda parkplanen ska en medborgardialog och upprustning av en befintlig park påbörjas vartannat år. Detta medför ökade kapitalkostnader på 106 tkr/år. Under 2019 genomförs en Nyfiken Parkdialog i Höglundaparken i Jordbro, vilken resulterar i investeringar 2020 och 2021.

I samband med upprustningen av kommundelsparkerna finns ett behov att utveckla lekplatserna inom dessa. Utöver en önskad utveckling av befintliga

lekplatser föreligger även ett stort reinvesteringsbehov. Den ökade investeringsvolymen på lekplatser medför ökade kapitalkostnader på 145 tkr/år.

Underhåll och förnyelse av kommunens konstbyggnader, trafiksäkerhetsåtgärder, nya bryggor på Dalarö medför ökade kapitalkostnader på ca 1500 tkr från 2020. Kapitalkostnaden för upprustning av parkeringsgaraget vid Rudsjöterrassen på 900 tkr beräknas kunna finansieras med ökade parkeringsintäkter.

Förnyelse och utbyggnad av VA-anläggningen under år 2019 medför en ökad kapitalkostnad på ca 5750 tkr från år 2020. Och de ökade investeringsbehovet för år 2020 beräknas öka kapitalkostnaden med 7900 tkr för VA-kollektivet år 2021.

4.4 Kompetensförsörjning

Det finns ett ökat resursbehov på stadsbyggnadsförvaltningen, främst på grund av kommunens ambitiösa utbyggnadstakt. En fortsatt förstärkning inom planering och ledning av projekt behövs i form av utredare, projektledare och drift- och underhållskompetens.

Stadsbyggnadsförvaltningen har under hösten 2018 med hjälp av konsulter tagit fram en modell avseende systematisk strategisk kompetensförsörjning. Under 2019 kommer förvaltningen att arbeta vidare med modellens olika steg för att säkerställa en strategisk kompetensförsörjningsplan från och med 2020.

4.5 IT och ny teknik som stöd för verksamheten

Det finns ett behov av en nationell samordning av tillgång till grundläggande information i samhällsbyggnadsprocessen. Lantmäteriet föreslår en nationell plattform för tillgång till relevant geodata i samhällsbyggnadsprocessen i syfte att ge enklare åtkomst till informationen i relevanta e-tjänster och handläggningssystem.

Prioriterade insatser de kommande åren för kommuner föreslås därför vara digitalisering av detaljplaner och utredningsmaterial samt tillgängliggörande av dessa via den nationella plattformen. Andra prioriterade insatser är standardisering av e-ansökan för bygglov. Dessa insatser är grundläggande förutsättningar för automatiserade beslut i processen.

Det pågår flera andra nationella initiativ som ska stödja en smart samhällsbyggnadsprocess, där stadsbyggnadsförvaltningen ska bevaka och använda utvecklingen i sitt fortsatta digitaliseringsarbete.

Arbetet som förvaltningen hittills genomfört med digitalisering av nämndprocessen har minskat det manuella bygglovsarbetet med en helårstjänst. Digitaliseringsarbetet av processerna fortsätter, där upphandling och införande av kommunens e-arkiv står på tur.

Utveckling av digitala tjänster, system och arbetssätt ute i fält efterfrågas.

För att uppnå målet att säkerställa kapaciteten i den allmänna VA-anläggningen både för nuvarande behov samt för den utbyggnad och förtätning som kommunen planerar behöver arbetet med att ta fram hydrauliska modeller för olika geografiska områden prioriteras.

Det kart- och dokumentationssystem som Haninge kommuns VA-avdelning i huvudsak använder för att dokumentera sin anläggning (framförallt ledningsnätet) är VA-banken.

Ett fortsatt arbete behövs för att utveckla VA-banken till att bli en spegling av verkligheten.

För att säkra den framtida driften av Haninge kommuns VA-anläggning behövs en förnyelse av drift- och övervakningssystemet. Förstudie ska genomföras under 2019 som ska resultera i en genomförandeplan.

Myndigheten för Digital Förvaltning (DIGG) har regeringens uppdrag att underlätta att öppna data blir tillgängliga. Som kommun är vi en stor producent av geodata och i dagsläget är den avgiftsfinansierad.

Öppna geodata är en av förutsättningarna för att få ett effektivare informationsflöde inom samhällsbyggnadsprocessen, då samma aktuella kartunderlag används, från planering och projektering till färdigt projekt och

förvaltning. Det leder till bättre beslut, smidigare och effektivare arbetsflöden och underlättar arbete över administrativa gränser.

För att ta ett första steg mot Öppna geodata föreslår vi att de interna geodata-avtalen avskaffas och att alla förvaltningar inom kommunen fritt ska kunna nyttja avdelningens geodata. Detta skulle kräva ett utökat anslag från och med 2020 om ca 1 400 tkr/år.

Till 2021 föreslås att Öppna geodata införs i kommunen, dvs. all kommunal geodata kan nyttjas kostnadsfritt av hela samhället via digitala tjänster. Detta skulle kräva ett utökat anslag från och med 2021 om ytterligare ca 700 tkr/år.

För att den digitala tekniken och lantmäteriavdelningens digitala kartverk ska nyttjas i större utsträckning av alla kommunens förvaltningar, föreslås att avdelningens Webb-GIS (CSM) finansieras via anslag och inte av respektive användare som idag. Detta skulle kräva en utökning från och med 2020 om ca 1 100 tkr/år.

Att ta bort avgiftsfinansiering av Öppna geodata och Webb-GIS (CSM) skapar både direkta och indirekta nyttor, där effektivisering genom minskad administration blir en direkt nytta för förvaltningen.

4.6 Risker och osäkerhet

Stadsbyggnadsförvaltningen påverkas av konjunktur, ränteläge, arbetsmarknad, lagstiftning, väderlek, krav och förväntningar på hållbarhet samt digital utveckling.

Stadsbyggnadsförvaltningens har en betydande andel av sin verksamhet inom investeringsområdet, vilket leder till kapitalkostnader dvs. avskrivning och

ränta. Eftersom kommunen växer kraftigt kommer både avskrivningskostnader och ränta öka. Därtill finns det en risk för ökat ränteläge framöver, vilket höjer kostnaderna ytterligare.

Förvaltningens driftverksamhet påverkas av oförutsägbara faktorer som onormala nederbördsmängder. Exempelvis ökar volymen och därmed kostnaderna för avloppsvatten till Stockholm Vatten och Avfall, ökad risk för skadestånd på grund av översvämningar. Skillnaden i kostnader mellan en snöfattig och snörik vinter kan röra sig om så mycket som 14 mnkr.

Vädret har även stor inverkan på intäkter, t.ex. i form av vattenförbrukning.

En stor del av stadsbyggnadsförvaltningens intäkter är helt beroende av omfattningen på planeringen och det faktiska byggandet i kommunen. Den allmänna konjunkturons fortsatta utveckling är en osäkerhetsfaktor. Likaså projektens karaktär, stora projekt ger en stabilitet på intäktssidan, medan många mindre lätt kan skapa en obalans.

Planprocesserna riskerar att tappa fart och därmed även intäkter, då andra avdelningar och förvaltningar lider av resursbrist.

VA-ingenjörer, projektledare, rörläggare och drifttekniker är svårrekryterade grupper varför eventuella personaltapp eller vakanser kan medföra försenade projekt och uppskjutna arbetsinsatser.

VA-avdelningen hinner inte göra kvalificerade bedömningar av kapacitet i ledningsnätet pga. det stora antalet pågående detaljplaner och höga exploateringsstakten. Lagförändringar som kan ske i Lagen om allmänna vattentjänster, kan påverka VA-huvudmannens åtagande, vilket kan medföra ökade kostnader, fler projekt och ändrade prioriteringar.

Avsaknad av ramavtal och upphandlingsresurser riskerar att försena investeringsplaner. Likaså resurs- och kompetensbrist hos konsulter och entreprenörer.

Den lagstiftning som styr samhällsbyggnadsprocessen; plan- och bygglagen, fastighetsbildningslagen, miljöbalken m.fl., stöttar inte digitala processer. Lagstiftningen talar i regel inte om vem som ansvarar för informationen som skapas och vilka krav som ställs på tillgängliggörande. Ibland kan lagstiftningen till och med kräva att handlingar upprättas i pappersform, som t ex vid överlåtelse av fast egendom och servitut.

4.7 Prioriteringar

Redovisning av prioriteringsfördelade kostnadsförändringar från 2019 till 2020, belopp i tkr

NÄMND/STYRELSE		SBN	
2019 års budgetram		150 000	
Preliminär ramökning (volymökning + generell)		4 300	
2020 års preliminära ram		154 300	

Prio	Kostnadsförändringar 2020 jämfört med budget 2019	Årsbelopp	Förändr.
1	Opåverkbara faktorer eller redan beslutade åtgärder		
1.1	Volymförändringar för tillkommande ytor	2 900	1,9%
1.2	Pris- och lönekostnader 3,1 % enligt SKL	4 650	3,1%
1.3	Kapitalkostnader	1 950	1,3%
1.4			0,0%
1.5			0,0%
S:a 1	Summa prio 1	9 500	6,3%
2	Opåverkbara faktorer utan specifika beslut om avsatta medel fattade av KF/KS		
2.1	Strategiskt avfallsansvar inkl VA-rådgivning	500	0,3%
2.2			0,0%
2.3			0,0%
2.4			0,0%
2.5			0,0%
S:a 2	Summa Prio 2	500	0,3%
	Summa kostnadsförändringar 2020	10 000	6,7%
	Preliminär ramökning	-4 300	-2,9%
	Avvikelse mellan kostnadsförändring 2020 mot preliminär ram 2020	5 700	3,8%
	Effektiviseringsåtagande 2020 enligt anvisning		0,0%
	Andra kostnadsminskningar/intäktsökningar		0,0%
	<i>Se spec och prioritering separat tabell</i>	-5 700	-3,8%
	Summa finansiering	0	0,0%

4.7.1 Effektiviseringsförslag

Effektiviseringsförslag/kostnadsbesparingar/intäktsökningar budget 2020		
	Beskrivning	Effekt 2020, Tkr
1	Effektivisering: Digitalisering, minskning och samordning av administration.	2 000
2	Effektivare upphandlingar: Bättre beställare och planering vid strategiska inköp/investeringsar)	400
3	Kostnadsbesparing: Mindre klippta gräsytor (mer ängsmark) minskad trädröjning i parker, längs vägar och gångstråk. Färre lökplanteringar och sommarblommor.	800
4	Intäktsökningar: Parkeringsövervakning Plankostnadsavtal	2 500
Summa		5 700

4.8 Samarbetsförslag

Samhällsbyggnadsprocessen beskriver kommunens arbete med stora bygg- och infrastrukturprojekt, från idé till färdig byggnad, infrastruktur eller utemiljö.

Internt kan processen fyllas med rutiner, mallar och styrdokument och därmed utgöra ett kvalitetsstöd för organisationen – men också skapa förutsättningar för ett strukturerat erfarenhetsåterföringsarbete. En ökad förståelse skapar också förutsättningar för en ökad transparens och därmed större förtroende mellan inblandade förvaltningar/avdelningar.

Med ett processororienterat arbetssätt mellan alla förvaltningar inom kommunen frångår vi att arbeta separat och istället fokuserar på helheten.

Stadsbyggnadsförvaltningens samarbete med kommunstyrelseförvaltningen bör stärkas för att säkerställa ett effektivt samhällsbyggande med tydlig samordning och prioritering.

Inom driftverksamheten finns vinster, inte minst kvalitetsmässiga, genom ett utökat samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen.

Ett ökat antal samverkansentreprenader kan öka antalet projekt som genomförs i framtiden.

4.9 Kvalitetshöjande förändringar

Inom förvaltningen finns önskemål om kvalitetshöjande förändringar enligt nedan:

Kvalitetshöjande förändringar

	Beskrivning	Effekt 2020, Tkr
1	Beläggningsprogram utökat, Teknik	1 000
2	Web-GIS, Lantmäteriet	1 100
3	Öppen geodata internt, Lantmäteriet	1 400
Summa		3 500

Förklarande text:

1. För att uppnå ett optimalt beläggningsprogram på sikt enligt extern utredning.
2. Fritt nyttjande av Web-GIS för alla förvaltningar.
3. Fritt nyttjande av Gea-data för alla förvaltningar.

Under 2018 har Sweco genomfört en beläggningsinventering som visar att på ett utökat beläggningsbehov. För att bibehålla dagens standard krävs en utökad budget med 5 mnkr. En årlig ökning av budgetramen med 1,0 mnkr föreslås för att på sikt nå en optimal nivå i kommunen och därmed också en optimal ekonomisk underhållssituation motsvarande en total budgetökning på 9 mnkr.

Haninge kommun har valt att tillsammans med Huddinge, Botkyrka, Salem och Nynäshamn äga SRV återvinning AB. Kommunerna har gett SRV i uppdrag att sköta insamling och hantering av hushållssopor. Det är även SRV som fakturerar dessa tjänster. Stadsbyggnadsförvaltningen har avfallsansvaret i Haninge. Från och med 1 januari 2019 är ansvaret placerat på VA-avdelningen.

VA beräknar behöva finansiera avfallsansvaret och VA-rådgivning med 1,0 mnkr för år 2020. 500 tkr har överförts från förvaltningsledning för VA-

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)
LANTMÄTERI

Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
1	GPS / Mätningstrustning	E			1 000			
2	Flygfotografering	E	1 000	223				800
3	3 D modell	N	500	111			600	
4	Snedbilder	N			1 000		1 000	
5	WebGIS	E	1 000	223				
6	Kartsystem	E			500			
SUMMA			2 500	556	2 500	0	1 600	800

Typkod:

R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering

Kommentarer:

1	Enmansstation, GPS, rationalisering av lantmäteriverksamhetens mätmetoder.
2	Flygfotografering för framställning av ortofoto hela kommunen och kartering av delar av kommunen.
3	3D karta över Haninge Kommun, samarbetsprojekt med planavdelningen
4	Snedbilder

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)

TRAFIKVERKSAMHET								
Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
1	Trafiksäkerhetsprogram	N	3 500	195	3 500	3 500	4 000	4 000
2	Tillgänglighet, busshållplatser	N	1 500	84	1 500	1 500	1 700	1 700
3	Cykelplan	N	5 000	279	5 000	5 000	5 500	5 500
SUMMA			10 000	558	10 000	10 000	11 200	11 200
Typkod:								
R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering								
Kommentarer:								
1	Ombyggnad och handikappanpassning av övergångställen.							
2	Medel äskas för att tillgänglighetsanpassa busshållplatser delvis med hjälp av statsbidrag.							
3	För att följa intentioner med cykelplanen, utbyggnad av gång- och cykelstråk total investering 5 mnkr/år (egen del 3,8 mkr vid eventuellt statsbidrag om 1,5 mkr för år 2017)							

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024(TK)

VÄGVERKSAMHET								

Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
1	Mindre ny- och ombyggnad	E	800	58	1 000	1 000	1 000	1 000
2	Div utrustning vinterväghållning	N	300	67	300	300	300	300
3	Brounderhåll och förnyelse	E	12 000	870	12 000	12 000	12 000	12 000
4	Utbyte till LED armaturer	N	5 000	613	5 000	5 000	5 000	5 000
SUMMA			18 100	1 607	18 300	18 300	18 300	18 300

Typkod:

R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering

Kommentarer:

1	Ospecificerade objekt
2	Plog och sandnings utrustning
3	Plan för underhåll och förnyelse av kommunens brobestånd
4	Utbyte av armaturer till LED

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)

Vatten och avlopp Förnyelse, ombyggnader verk och ledningsnät

Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
1	VA-förnyelse ledningsnät	E, N	30 000	1 275	30 000	21 000	21 000	16 000
8	VA-serviser, utbyggnad	N	3 000	128	3 000	3 000	3 000	0
2	VA-verk och anläggningar	E, R	9 000	563	9 000	9 000	7 000	4 000
4	Mindre ny-och ombyggnader	N, E	6 000	255	4 000	4 000	3 000	0
3	Huvudledning	N	60 000	2 150	60 000	60 000	60 000	60 000
5	Fors RV Ombyggnad/utbyggnad	N, R	20 000	1 250	0	4 500	31 000	42 000
7	Dagvatten, åtgärdsplan	N	10 000	625	11 000	23 000	22 000	10 000
6	Dalarö avloppsreningsverk Utbyggnad	N	2 000	125	7 500	15 000	7 500	0
9	Strömslunds pumpstation, inkl. ledningar	N, E	1 000	63	0	0	0	14 000
10	Klimatanpassningsåtgärder	N	5 000	213	4 500	4 500	4 500	0
SUMMA			146 000	6 645	129 000	144 000	159 000	146 000

Typkod:

R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering

Kommentarer:

1. VA-förnyelse ledningsnät

Med förnyelse menas reinvestering i det befintliga ledningsnätet för att förlänga livslängden samt förbättra ledningens kapacitet och funktion. Exempel på förnyelse är omläggning, spräckning och infodring (relining). Objekten hämtas från rönmåts behovslista som rangordnas utifrån vissa kriterier. Förnyelsearbetet samordnas så långt det är möjligt med kommande exploateringar. Behovet av att förnya det befintliga ledningsnätet är stort. I takt med ett ökat utredningsarbete ökar antalet identifierade projekt och därmed budgetäskande.

8. VA-serviser, utbyggnad

Anläggande av VA-servisledningar till en fastighet senare än detaljplaneutbyggnaden. Ger anläggningsintäkter. Ligger erfarenhetsmässigt runt 3 mkr per år.

2. VA-verk och anläggningar

Om- och tillbyggnad av vattenverk, avloppsreningsverk, pumpstationer, trycksstegringsstationer, skalskydd och driftövervakning. Särskild satsning på pumpstationer kommande år enligt reinvesteringsprogram, 3-3,5 mkr/år. Vidare finns på sikt behov av förnyelse på Hanveden VV, Dalarö VV och ev Muskö VV. Framtida beslut kan även resultera i ny- och reinvestering vid Pålalm. Endast reinvestering av Pålalm VV bedöms uppgå till ca 15-20 mkr.

4. Mindre ny- och ombyggnader

Beteckningar, mindre oplanerade utbyggnader av ledningsnätet, skalskyddsåtgärder, VA-karta mm. Utbyggnad av sk vattenkiosker för säkert och kontrollerat uttag av vatten på nätet (1 per år).

3. Huvudledningar

Avser förnyelse eller nya ledningar i större dimensioner som är kritiska för VA-försörjningen. 2017-2018 ny huvudvattenledning till Handens vattentorn samt ny högzon för centrala Handen. Från 2019 och framåt påbörjas renovering/kapacitetsförstärkning av befintliga huvudledningar för spill och vatten längs sträckan Norrby gårde - Handen/Brandbergen.

5. Fors reningsverk

Ombyggnad/utbyggnad av Fors avloppsreningsverk.

Under 2016 upprättades en investeringsfond för ombyggnationen av Fors avloppsreningsverk.

Syftet med fonden är att få en jämnare taxenivå över tid och undvika kraftiga höjningar under enstaka år på grund av stora investeringar. Efter en analys av olika fonderingsalternativ föreslogs en engångshöjning av VA-taxan med 7 % år 2019

vilket sedan är tillräckligt för att täcka kapitaltjänstkostnaderna under reningsverkets avskrivningstid. Totalt kommer ca 54 mkr fonderas.

Preliminär byggstart för ny inloppspumpstation tredje kvartal 2019, entreprenadtid ca 1 år.

Investeringskostnad totalt för hela ombyggnationen av Fors, fn 220 Mkr. Bedöms öka pga faktorer som hantering av ombyggnad under drift, tillkommande anläggningsdelar såsom personalbyggnad och verkstad samt förråd, tillkommande tekniska fack såsom Landskapsarkitekt, Trafik samt Gestaltning. Byggnation av resten av verket, Etapp 1, bedöms kunna påbörjas 2022.

7. Dagvatten, åtgärdsplan

Rening av dagvatten är en viktig åtgärd för att förbättra vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag och för att följa miljökvalitetsnormerna. Under 2018-2019 byggs bl a en fördämning i Dammräsk för utökad rening av dagvatten och för utjämning och begränsning av dagvattenflödet till Vega.

Åtgärder i Drevvikens avrinningsområde som är utpekade i gamla åtgärdsplaner, modeller samt LÅP Drevviken behöver utredas närmare, kostnader ej klara.

En förstudie bör komma igång under 2018 för dagvattenåtgärder i Jordbro industriområde i anslutning till Lillsjön.

6. Dalarö avloppsreningsverk Utbyggnad

Utbyggnad av verket från dagens 2000 personekvivalenter till 4000 personekvivalenter för att klara ökad avloppsanslutning. Förstudie kommer att göras under 2017 för att utreda möjligheterna till kapacitetsökning till 5000 pe enligt nya direktiv. Kostnaderna för utbyggnaden är uppskald från tidigare framtagna siffror för ett verk med kapacitet för 4000 pe.

Förstudie färdigställd vid slutet av 2018. Nästa steg är upphandling av projektering. Beräknad byggstart 2021.

9. Strömsslunds pumpstation, inkl. ledningar

En huvudpumpstation från 1960-talet som behöver totalrenoveras. Idag svåråtkomlig placering varför ny byggs istället på lämpligare plats. Kostnaderna kan komma att ändras beroende på vilka inriktningsbeslut som tas.

Osäkerheter kring kostnader kvarstår under 2018 och 2019 pga den samordning som kommer krävas med TRV och detaljplanearbetet i området och dessa arbeten är fortfarande i ett tidigt idé./planeringsstadium.

10. Klimatanpassningsåtgärder

Dagvattenåtgärder i befintlig anläggning för att minska risk för översvämningar. Bl a utbyggnad av dagvattenledningar i kombi/halvkombinerade områden, fördröjningsmagasin mm. Omfattningen på behovet är idagsläget inte känt.

Projektet inkluderar uppbyggnad av hydrauliska modeller, ett avrinningsområde per år. Ett långsiktigt arbete.

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)

**Vatten och avlopp
Utbyggnader av överföringsledningar
samt detaljplaner med enbart VA**

Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	Kap kostn tkr år 2021	2021	2022	2023	2024
1	VA-utbyggnad Årsta havsbad	N		0				
2	VA-utbyggnad Dalarö	N	20 500	871	26 500	26 000	14 000	5 000
3	VA-utbyggnad Tungelsta	N	8 500	361	12 000	13 000	37 000	41 000
4	VA-utbyggnad Vendelsö	N	2 000	85	1 500	11 000	10 000	5 000
5	VA-utbyggnad Västerhaninge	N		0	1 000	0		5 000
SUMMA			31 000	1 318	41 000	50 000	61 000	56 000

Ränta: 2,25%

Typkod:

R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering

Kommentarer:

1	VA-utbyggnad Årsta havsbad Projektet avslutas under 2019
2	VA-utbyggnad Dalarö Schweizerdalen ca 160 fastigheter. Återsående kostnader för LTA. Kolbotten/V:a Vadviken ca 100 fastigheter: Detaljpaneläggning pågår. Holmdalen ca 100 fastigheter. Detaljplanpåbörjad 2019. Ingår i Va-planen. Malmen ca 200 fastigheter. Detaljplan ej påbörjad. Ingår i VA-plan. Smådalarö. Detaljplan ej påbörjad. Ingår i Va-planen.
3	VA-utbyggnad Tungelsta Bäckvägen ca 30 fastigheter. VA-utbyggnad utan detaljpaneläggning. Hällsättra/Välända ca 340 fastigheter. Detaljplan ej påbörjad. Ingår i VA-planen. Entreprenad uppskattad till ca 160 mkr, inkl. överföringsledningar längs Sorundavägen och Södertäljevägen men exklusive dagvatten. Hammars småbruk ca 65 fastigheter. Detaljplan ej påbörjad. Ingår i VA-planen.
4	VA-utbyggnad Vendelsö Utredning, projektering samt VA-utbyggnad för Källtorp och Lyckeby. Ingår i VA-planen.
5	VA-utbyggnad Västerhaninge Utredning och projektering för Sågen/Lugnet. Ingår i VA-planen.

Bilaga 2. Investeringsunderlag till Tornberget

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)							
Fastighetsmark Park							
Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	2021	2022	2023	2024
1	Markupprustning grundskolor	R, E	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
2	Markupprustning förskolor		3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
3	Markupprustning äldreboenden	R	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
4	Belysning förskolor	E	500	500	500	500	500
SUMMA			6 500	6 500	6 500	6 500	6 500
Typkod:							
R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering							
Kommentarer:							
1. Markupprustning grundskolor							
Renovering av mark och utrustning för bibehållen funktion och lekvärde.							
2. Markupprustning förskolor							
Renovering av mark och utrustning för bibehållen funktion och lekvärde.							
3. Markupprustning äldreboenden							
Renovering av mark, växter och utrustning för bibehållen funktion och rekreativvärde							
4. Belysning							
Med fler barn på förskolorna ökar också behovet av väl upplysta gårdar som går att använda hela dagen även under vinterhalvåret.							

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)

Fastighetsmark Teknik

Rang- ordn	Projektbenämning	Typ- kod	Behov 2020	2021	2022	2023	2024
1	Asfaltering	R	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
2	Toppbeläggning, tillgänglighetsåtgärder	E	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
3	Kantsten	E	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
SUMMA			5 600	5 600	5 600	5 600	5 600

Typkod:

R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering

Kommentarer:

- Asfaltering främst på skolgårdar, parkeringar och förskolor, förnyelse av ytor. Många asfalterade ytor som är 20 år eller äldre saknar ordentligt bärlager vilket medför omfattande merarbete vid renovering av asfaltsytor. P.g.a. att bärlager ofta saknas eller är dåligt skick tenderar små renoveringsjobb att bli större. Ytorna klarar helt enkelt inte belastningen av större maskiner.
- Toppbeläggningar och tillgänglighetsåtgärder på diverse skolor, förskolor, äldreomsorg och serviceboende. Förutom äldre och funktionsnedsatta medborgare finns idag många barn med funktionsnedsättningar som är intergrerade på skolor och förskolor. Alla medborgare ska ha samma rätt att fritt röra sig obehindrat i sin dagliga närmiljö.
- Ersätta och komplettera kantsten på i princip alla Tombergets fastigheter. Den är oftast mer än 20 år gammal och av betong vilket ej har så lång livslängd. Där asfaltsytor har varit dåligt uppbyggda har marken sjunkit och kantstenen har då också blivit påverkad och bör sättas om för att fylla sin funktion.

INVESTERINGSÄSKANDEN 2020 - INVESTERINGSPLAN 2021 - 2024 (TKR)

Fastighetsmark VA

Rang- ordn	Typåtgärder	Typ- kod	Behov 2020	2021	2022	2023	2024
1	Inventering, Tv-inspektion, kartläggning	E	500	500	500	500	500
2	Renovering/omläggning ledningar	E	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
3	Brunnar och ventiler	N, E	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
4	Ombyggnad/renovering pumpstationer	E	100	100	100	100	100
5	Ospecificerat per år	E	800	800	800	800	800
SUMMA			4 400	4 400	4 400	4 400	4 400

Typkod:

R = rationaliseringsinvestering N = nyinvestering E = ersättningsinvestering

Kommentarer:

Omprioritering mellan typåtgärderna kan förekomma.

1. Inspektion av befintliga ledningar för att kunna bedöma status och åtgärdsbehov.
2. Relining eller omläggning av ledningar i dåligt skick pga. ex ålder, rotproblem, sättningar och dålig självrensningsfunktion
3. Punktreparationer av brunnar, komplettering av nya brunnar, byte av ventiler samt nya lösningar enligt dagvattenstrategin.
4. Ombyggnad/renovering av lokala pumpstationer där avlopp ej sker med självfall
5. En del ospecificerat behövs för att kunna hantera akuta objekt som uppkommer